

POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie D. W., J. P., B. S., W. S., J. J., W. W., T. B. i P. S. - oskarżonych z art. 258 § 1 k.k. i innych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 5 marca 2024 r.
wniosku Sądu Okręgowego w Krakowie o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi w trybie art. 37 k.p.k. (sygn. akt III K 244/23),
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2024 r., sygn. akt III K 244/23, Sąd Okręgowy w Krakowie wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu podnosząc, że przemawia za tym wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości. Podniósł, że oskarżony J. J. w zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 22 grudnia 2023 r. o przedłużeniu tymczasowego aresztowania wskazał, iż w sprawie o sygn. akt II K 55/19, zawisłej przed Sądem Okręgowym w Tarnowie, jednym ze

współoskarżonych wraz z J. J., W. W., B. S. i D. W. (przeciwko którym prowadzone jest postępowanie o sygn. akt III K 244/23) jest M. T. będący małżonkiem sędzi orzekającej w Sądzie Okręgowym w K. Fakt ten z uwagi na rodzaj stawianych zarzutów może stwarzać podstawy do formułowania zarzutów o braku bezstronności sędziów orzekających w tym sądzie. Sytuacja, w której Sąd Okręgowy w Krakowie miałby rozpoznawać niniejszą sprawę, może stwarzać - w odbiorze społecznym (zwłaszcza wobec zainteresowania sprawą przez środki masowego przekazu) - pole do analiz i spekulacji, czy sąd właściwy rzeczowo i miejscowo będzie obiektywnie rozpoznawał przedmiotową sprawę, z uwagi chociażby na kontakty pomiędzy sędziami tego sądu. Jakkolwiek obecnie Sędzia M. T. nie jest już delegowana do Sądu Okręgowego w K. i orzeka w Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, to w odbiorze społecznym brak jest – jak to sprecyzował Sąd - wyraźnego rozróżnienia pomiędzy sądami poszczególnych szczebli. Podnoszone okoliczności sprawiają, że zachodzi możliwość wystąpienia wyrażanych publicznie wątpliwości co do zdolności zachowania przez sąd właściwy, to jest Sąd Okręgowy w Krakowie, bezstronności, co przemawia za przekazaniem sprawy w trybie art. 37 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek Sądu Okręgowego w Krakowie zasługiwał na uwzględnienie, a w konsekwencji, niniejszą sprawę należało przekazać do rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi w trybie art. 37 k.p.k., a to z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Na wstępie przypomnieć należy, że korzystanie z właściwości delegacyjnej w trybie art. 37 k.p.k. może nastąpić wyjątkowo, jako odstępstwo od konstytucyjnej zasady rozpoznania sprawy przez właściwy sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) w sytuacji, gdy zostanie wykazane przez sąd inicjujący to postępowanie, że dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga takiego postąpienia. Jak wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie, zewnętrzny wizerunek funkcjonowania sądów wymaga, aby unikać wszelkich sytuacji mogących stwarzać zagrożenie formułowania racjonalnych opinii, że nie tylko względy merytoryczne decydują o sposobie rozstrzygnięcia sprawy (*por.*

postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 maja 2013 r., II KO 23/13, LEX nr 1317927; z dnia 5 grudnia 2012 r., III KO 102/12, LEX nr 1231575).

Wnioskujący Sąd uczynił zadość wskazanemu standardowi i w sposób wystarczający wykazał istnienie okoliczności, mieszczących się w pojęciu „dobro wymiaru sprawiedliwości”, użytym w dyspozycji art. 37 k.p.k., które w tym konkretnym przypadku wyczerpuje. Decyzja o przekazaniu sprawy innemu równorzędnemu sądowi ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości nie wymaga, aby taka okoliczność, jak brak bezstronności, rzeczywiście (w sposób obiektywny) zaistniała. A zatem, przekazanie sprawy innemu sądowi nie stanowi wyrazu potwierdzenia przez Sąd Najwyższy rzeczywistego braku zdolności sędziów danego sądu do bezstronnego rozpoznania sprawy. Wystarczy bowiem, że wymienione okoliczności mogą wywoływać racjonalne - bo potwierdzone zaistniałymi w sprawie zaszłościami - wątpliwości dotyczące owej bezstronności. Wnioskujący Sąd obszernie przedstawił argumenty, które w jego ocenie przemawiają za przekazaniem niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi i nie ma potrzeby powtarzania ich w tym miejscu. Wypada jednak podkreślić, że wobec charakteru tych okoliczności oraz ich kumulacji, mogą one rodzić (tak u samych uczestników postępowania, jak i w opinii publicznej) przekonanie, iż Sąd Okręgowy w Krakowie nie może rozpoznać sprawy w sposób całkowicie bezstronny i wolny od uprzedzeń.

Jak podkreślił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 października 2019 r., w sprawie IV KO 89/19, sytuacja, gdy jedna z osób oskarżonych jest osobą bliską dla sędziego orzekającego w sądzie właściwym, z reguły stwarza możliwość powstania w odbiorze społecznym wątpliwości odnośnie do zdolności zachowania bezstronności przez sędziów tego sądu. Jeśli do tego dodać okoliczności wskazane w obszernym uzasadnieniu postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie, to pozostawienie tej sprawy do rozpoznania w Sądzie właściwym, w którym służbowe obowiązki pełniła wcześniej sędzia będąca żoną jednego z oskarżonych, jednak nie sprzyjałoby realizacji istotnego ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości celu, jakim jest potrzeba ukształtowania w świadomości stron jak i opinii publicznej, przekonania o bezstronności sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę.

Wskazane powyżej przesłanki faktyczne uzasadniały zastosowanie instytucji właściwości delegacyjnej określonej w art. 37 k.p.k. i przekazanie sprawy Sądowi

Okręgowemu w Katowicach, a więc Sądowi spoza właściwości miejscowej także Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[SOP]

[a!]